

Digitaliseringens roll för smarta regioner – vad driver oss att använda nya tjänster?

Docent Anna Ståhlbröst, Informationssystem
Biträdande Vetenskaplig ledare Möjliggörande IKT
Botnia Living Lab
Vice president, European Network of Living Labs
Luleå Tekniska Universitet

Vad menar vi egentligen med digitaliseringens roll?

- Göra analogt material tillgängligt digitalt – t ex scanna in handlingar (gamla böcker, dokument)
- Digitaliseringen ses som en kraft som förändrar verksamheter i grunden och alla är delaktiga i det arbetet
- *”Digitaliseringen innebär en omvälvande transformering av samhällets viktigaste delar – tillväxt och hållbarhet, välfärd och jämlikhet, trygghet och demokrati”* (Digitaliseringskommissionen, 2015)
- Genom att använda digitaliseringens möjligheter kan vi skapa ett individualiserat, demokratiskt, klimatsmart och jämställt samhälle

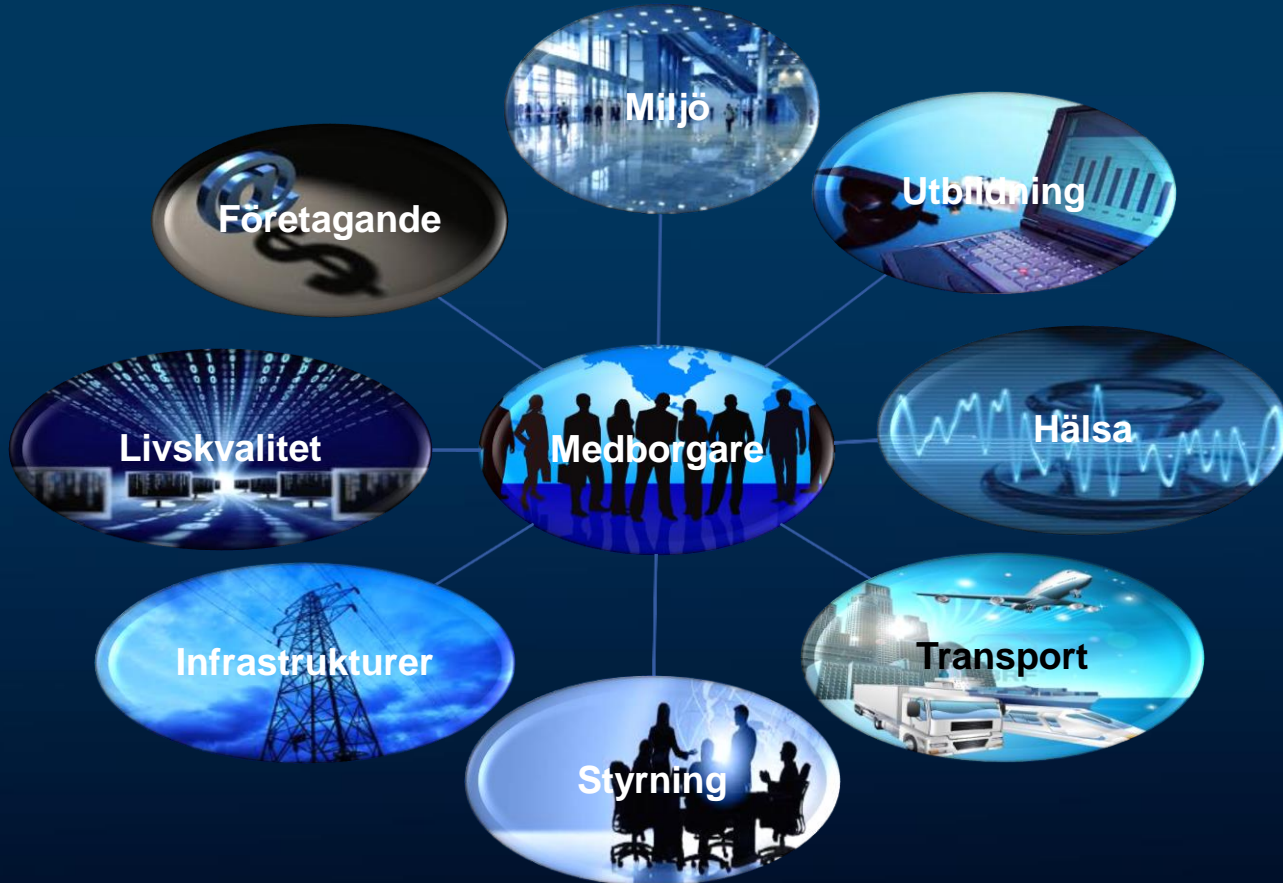
Smartare Städer/Regioner – Vad är det?

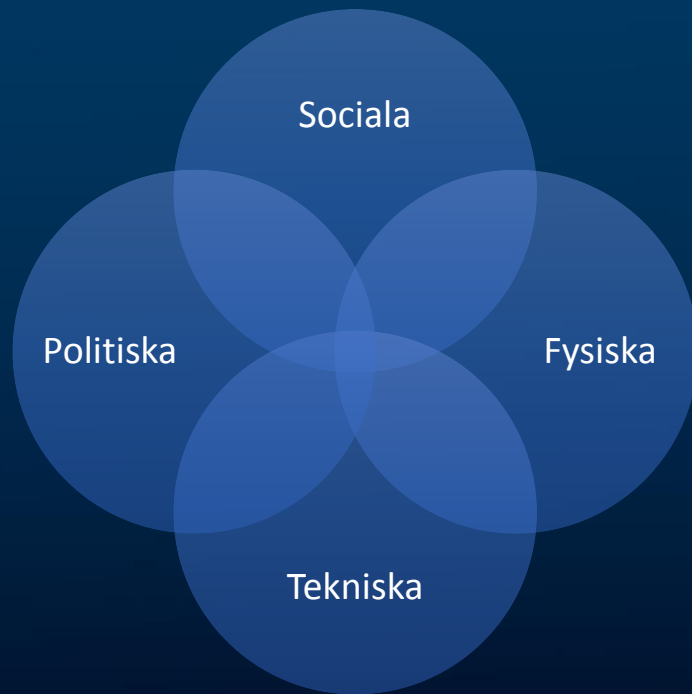
En smart region använder digital teknologi för att erbjuda bättre tjänster till medborgare, använder resurser bättre och påverkar miljön i mindre utsträckning

Smart Regions beståndsdelar

Smart Regions interagerande dimensioner

Vad gör en smart region?

- Det handlar inte bara om vilken digital teknik som ska finnas tillgänglig
- Utan det handlar om att vara:
  - Smart
    - Skapa närhet: få tillgång för människor att nå deras dagliga behov tillgodosedda samt få samhällsservice
    - Komplet: en mångkulturell miljö
    - Uppkopplad: global, online, tillgänglighet till transport och personliga relationer
    - Möjliggöra ökad livskvalitet
  - Trygg & Säker
    - Känna sig trygg även om jag bor och verkar i glest befolkade områden
  - Hållbar (ekonomisk, ekologisk, social)
    - Infrastrukturer för att tillvarata lokalt producerade varor, tjänster och kompetenser
    - Ta tillvara de förutsättningar som gör platsen unik, kyla, snö, mörker, fjäll, hav
    - Livscykelperspektiv

Olika perspektiv på den smarta regionen

1. Använda digital teknik för att övervaka, hantera, styra och samordna samhällsfunktioner
  1. Digitalisering
  2. Automation
2. Skapa innovationsplattformar där många intressenter kan samverka för att skapa en smart region tillsammans – Living Lab
3. Använda digital teknik för att möjliggöra för människor att leva och verka i regionen oberoende av fysiska avstånd

Hur motiverar vi människor att använda digitala lösningar?

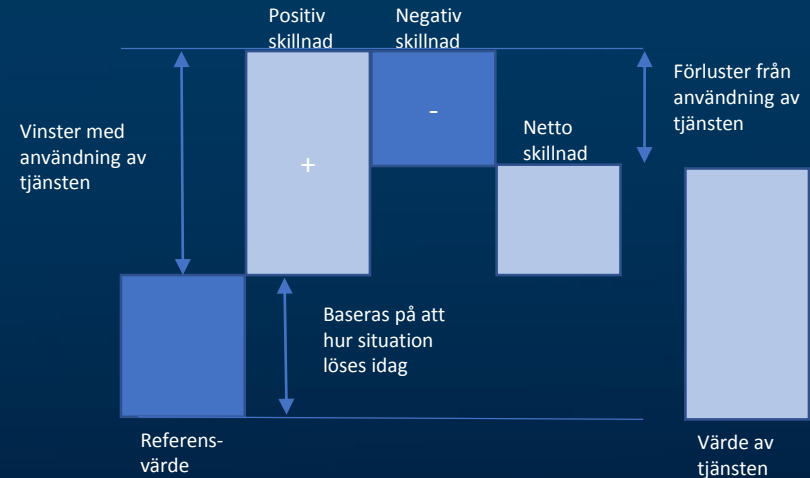
1. Involvera i människor i utvecklingsprocessen
2. Utgå från människors behov
3. Lyssna på dem och förstå kontexten
4. Låt dem ha roligt 😊
5. Skapa värde

Vad karaktäriserar värdeskapande?

Människors upplevda värde av digitala tjänster sker i interaktionen mellan sig själva och den digitala tjänsten och det uppstår när UTFALLET överstiger kostnaden

Värdets karaktäristika

- Värde skapas när en digital tjänst möter användares/medborgares behov
- Värde bestäms och definieras av ANVÄNDAREN inte utvecklare eller ägare av tjänsten, t ex kommunen eller andra aktörer
- Vad som skapar värde förändras över tid, det som skapar värde idag kommer att vara självklart i morgon
- Värdet kan vara monetära, men är väldigt ofta icke monetära

Egenskaper av användarvärde

“an experience is always what it is because of a transaction taking place between an individual and what, at the time, constitutes his environment”

- Kontext och situationsbunden
  - Behov blir tydliga i situationen och kontexten och glöms sedan bort
  - Måste passa in i situationen där användningen sker
- Beroende på nivåer av upplevelsen
  - Före vi köpt något (förväntan) och efter vi köpt något (verkligt utfall)
  - Icke användning kan också ha ett värde
  - Eller att äga men inte använda kan ha ett värde
- Flerdimensionell
  - Inre – Yttre
  - Orienterad runt en själv – eller orienterad runt andra
  - Aktiv - reaktiv

Användningsvärde

NYTTA	Bekvämlighet	Tidshantering Tillgänglighet Passar för uppgiften Passar i kontexten
	Kvalitet & Prestanda	Prestanda & effektivitet Hållbarhet & Tillförlitlighet Säkerhet & Kontroll
	Ekonomi	Användningsekonomi Inköpsekonomi
SOCIAL BETYDELSE	Social prestige	Acceptans & Status Intryck på andra
	Identitet	Rolluppfyllnad
KÄNSLOMÄSSIGT	Nöje	Tillgivenhet Roligt Stimulerande - utmaning
	Sentimentalt	Komma ihåg

Så, varför är det viktigt att förstå vad som driver medborgare att använda digital tjänster?

- Öka möjligheten att de digitala lösningarna kommer till faktisk användning
- Möjlighet till ökad samhällelig effektivitet och trivsel
- Förbättra människors livskvalitet
- Stärka medborgares känsla av att kunna påverka och ha inflytande
- Digitala tjänster skapar möjlighet för människor att verka i regionen och bo kvar
- Etisk och moraliskt rätt att få vara med och påverka det som påverkar dem
- Stärka demokratin i samhället

Smarta regioner och Möjliggörande IKT vid LTU

Möjliggörande IKT har som mål att samla den forskning som bedrivs inom smarta städer och regioner inom LTU för att förbättra utveckling och användning av digital teknik så att den skapar värde för dess intressenter. Detta görs möjligt genom att göra digital teknik tillgänglig för alla, i alla möjliga situationer och kontexter genom kontextintegrerad digital teknik.

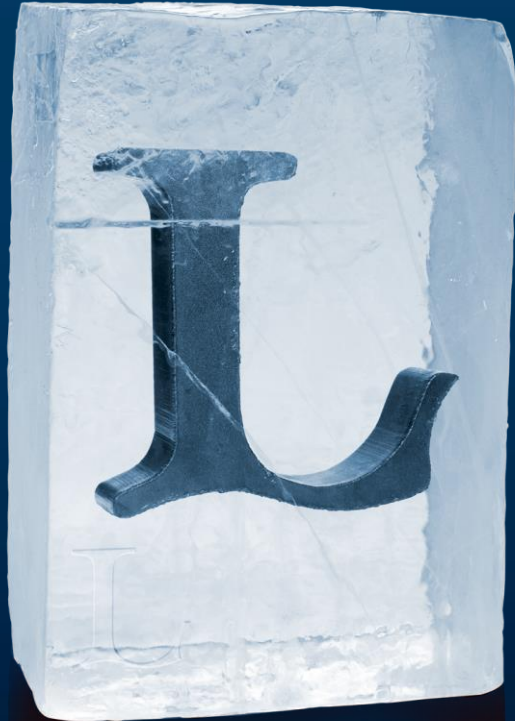
Mao möjliggörande IKT stimulerar forskning om digitala innovationer som drivkraft för förändring och förbättring av samhället

Pågående projekt rörande Smarta regioner/städer

- Hållbara och digitala byar – Jordbruksverket
- Smarta regioner – Tillväxtverket
- UNaLab - Horizon 2020
- Kiruna Sustainability Center - Tillväxtverket
- Innovationsplattform Kiruna – Vinnova
- IoT i vård och omsorg – Vinnova SIP IoT
- U4IoT – Horizon 2020
- Smart Buy – Horizon 2020
- 6 pågående interna piloter; från blockchain till ”food on the roof”
- Och en massa andra initiativ

**Great ideas grow
better below zero!**

TACK FÖR ER UPPMÄRKSAMHET!

Anna Ståhlbröst,
Biträdande professor i Informationssystem
Biträdande vetenskaplig ledare, Möjliggörande IKT

Anna.stahlbrost@ltu.se

+46706240186

